

Cömertlik Delili

Hiç mümkün müdür ki, nihayetsiz bir cömertlik ve ikram, tükenmez servet ve bitmez hazineler; baki bir saadet diyarını ve ebedî bir ziyafet mahallini ve içinde daimî bulunacak muhtaç misafirleri istemesin ve bu fâni dünya ve içindeki fâni misafirlerle yetinsin? Hayır, asla! Zira bu dünya, o cömertliğe ve ikrama hakiki mahal olamamakta, belki o cömertliğin milyon cüzünden ancak bir cüzüne mazhar olabilmektedir.

İşte bu hâl ispat eder ki, bu dünyaya sığmayan o cömertliğin, hakkıyla gözükebileceği baki bir memleket ve o baki memlekette iskân edecek baki misafirler olmalıdır ve vardır.

Bu delili yine iki başlıkta inceleyeceğiz:

1. BASAMAK: KÂİNATTA GÖZÜKEN CÖMERTLİK VE BU CÖMERTLİĞİN SAHİBİ KİMDİR?

Kim şu âleme dikkat ile baksa görür ki, bu âlemde nihayetsiz bir cömertlik eli işliyor. Buna delil mi istersin? O hâlde bak!:

- Dünya yüzünü bu kadar süslü sanat eserleriyle süslendirmek,
- Güneş'i bir lamba ve Ay'ı bir kandil yapmak,
- Yeryüzünü bir sofraya nimet yaparak yiyeceklerin en güzel çeşitleriyle doldurmak,
- Meyveli ağaçları birer kap yapıp her mevsimde birçok defalar bu kapları tecdit etmek,
- Zehirli bir böceğin eliyle bal gibi tatlı bir taamı yedirip ipek böceğinin eliyle ipek gibi yumuşak bir elbiseyi giydirmek,
- Koyun, keçi, inek gibi hayvanları âdeta bir süt fabrikası yapmak,
- Kemik gibi kuru ağaçları cennet hurileri tarzında süsleyip o incecik dallarına gayet nakışlı ve müzeyyen çiçekler takmak,
- Her bir mahluku yoktan icat edip o mahluka son derece kıymetli aza ve cihazları takmak... Elbette, hadsiz bir cömertliği ve nihayetsiz bir ikramı gösterir.

Bilmiyoruz, acaba şu âlemdeki cömertliği anlatmaya gerek var mıdır? Acaba insan, değil âleme, sadece kendine baksa ve kendisine takılan cihazları, azaları, duyguları ve latifeleri tefekkür etse o cömertliği ve ikramı tasdik etmeyecek midir?

O hâlde şimdi soralım:

- Kimdir bu cömertliğin ve ikramın sahibi?
- Kim dünya yüzünü böyle süslü sanat eserleriyle donatmış?
- Kim Güneş'i bir lamba ve Ay'ı kandil yapmış?
- Kim şu yeryüzünü bir sofraya ve baharı bu sofraya bir gül destesi yapmış?
- Kim ağaçları çiçeklerle, meyvelerle ve yapraklarla süslemiş?
- Kim zehirli bir böcekten balı çıkarıyor ve elsiz bir böcek ile ipeği giydiriyor?
- Kim hayvanları bizlere bir süt çeşmesi yapan?
- Kim şu hadsiz mahlukları yoktan icat ederek, her türlü aza ve cihazlarla onları teçhiz eden?
- Kim? Kim? Kim?

Allah'tan başka bu 'kim'lere verilebilecek bir cevap var mıdır? Allah'tan başka kim vardır ki, mahlukatına böyle cömertçe muamele etsin ve onların her türlü ihtiyacını görüp onlara ikram etsin? Allah'tan başka kimde vardır böyle tükenmez hazineler ve bitmez servetler?

İşte nasıl ki Güneş'in ışığı, Güneş'in vücudunu ispat ediyor ve Güneş'i gösteriyor. Aynen bunun gibi, şu misilsiz cömertlik ve hadsiz ikram dahi, perde arkasındaki bir zatı "Cevvad" (cömert) ve "Gani" (zengin) isimleriyle bizlere tanıtıyor ve O'nun vücudunu ispat ediyor.

Şimdi sıra geldi, bu cömertliğin ahireti gerektirmesine...

2. BASAMAK: CÖMERTLİĞİN AHİRETİ GEREKTİRMESİ

Böyle nihayetsiz bir cömertlik ve ikram, öyle tükenmez hazineler ve rahmet, hem daimî hem arzu edilen her şey içinde bulunan bir ziyafet diyarını ve saadet mahallini ister. Hem kat'î ister ki, o ziyafetten lezzetlenenler, o mahall-i saadette devam etsinler, ebedî kalsınlar. Ta ayrılık ve ölüm ile elem çekmesinler. Çünkü elemin bitmesi lezzet olduğu gibi, lezzetin bitmesi dahi elemdir. Öyle bir cömertlik ise, böyle bir elem çektirmek istemez.

Demek, nihayetsiz bir cömertlik ve bitmez, tükenmez hazineler ebedî bir cenneti ve içinde ebedî muhtaçları ister. Çünkü nihayetsiz cömertlik, nihayetsiz ihsan etmek ve nimetlendirmek ister. Nihayetsiz ihsan ve nimetlendirmek ise bu ihsana mazhar olan şahsın devam-ı vücudunu ister. Yoksa ölüm ile acılaştan cüz'i bir lezzetlenme, hem de kısacık bir zamanda, öyle bir cömertliğin muktezasıyla kabil-i tevfiğ değildir.

Madem o nihayetsiz cömertlik, nihayetsiz bir ikram ve ikram edeceği zatların bekasını istiyor. Hâlbuki şu misafirhane-i dünyada görüyoruz ki, herkes çabuk gidip kayboluyor. O cömertliğin ve ihsanın ancak az bir parçasını tadıyor, iştihası açılıyor; fakat doymadan gidiyor. O hâlde başka ve baki bir memleket olmalıdır ve o memleketin baki misafirlerine nihayetsiz ikram ve

ihsan edilmelidir, ta ki bu cömertlik hakkıyla tezahür edebilsin.

Şimdi bu delilde öğrendiklerimizi maddeleyerek bir daha tefekkür edelim:

- 1.** Şu âlemde nihayetsiz bir cömertlik ve hadsiz bir ikram görünmektedir.
- 2.** Bu nihayetsiz cömertlik ve ikram ispat eder ki, perde arkasında bir zat ve O'nun bitmez ve tükenmez hazineleri vardır.
- 3.** Bitmez ve tükenmez hazineler ve nihayetsiz bir cömertlik, elbette nihayetsiz bir şekilde ikram etmek ister.
- 4.** Nihayetsiz ikram edebilmek için de hem misafirhanenin hem de misafirhanedeki muhtaç misafirlerin devam-ı vücudları gerekir.
- 5.** Dünya ise bahsedilen misafirhane olamaz, zira hem kendisi fânidir hem de içindeki misafirler fânidir.
- 6.** O hâlde başka bir memleket olmalıdır. O baki memlekette baki misafirler olmalı ve şu göz önündeki cömertliğin sahibi olan zat, o baki misafirlerine cömertliğinin şanına yakışır bir şekilde ikram etmelidir.
- 7.** O hâlde diyebiliriz ki ahireti inkâr etmek, Cenab-ı Hakk'ı ve O'nun cömertliğini inkâr etmekle mümkündür. Allah'ı ve cömertliğini inkâr etmek ise göz önündeki şu cömertçe muameleye göz kapamak ve gözün gördüğünü aklın inkâr etmesiyle mümkündür. Bu da akıl sahipleri için mümkün olamaz.

Demek sözün özü: Ahiretin varlığı, göz önündeki şu cömertliğin varlığı kadar kat'idir ve kesindir. Bunu inkâr edemeyen, onu inkâr edemez!